

MONUMENTELE GORJULUI, ASTĂZI

Dr. ION NICOLA

prim vicepreședinte al Comitetului
executiv al Consiliului popular județean Gorj

Gorjul evocă – și cunoscătorului pasionat și turistului mai puțin familiarizat cu frumusețea atât de diversă și totală a județului – desăvârșite creații de arhitectură populară, monumente unice prin forța de expresie a idealurilor și aspirațiilor populare, superbe creștături în lemn, pictură votivă și rupestră, răspindite pe un teritoriu în care natura însăși a concurat la urzirea unui cadru de o severă splendoare, cu munți învăluiți în liniște, cu trecători tainice – cunoscute însă celor legați de aceste locuri – cu văi fertile... Străinilor, Gorjul le evocă figura și creația marelui Brâncuși, al cărui suflet și a cărui operă au rămas pentru totdeauna împletite cu locurile care l-au plămădit...

Pentru noi, toate acestea constituie mărturii ale istoriei poporului nostru, zestrea noastră străbună, bogăția și mândria noastră, ceea ce ne reprezintă pe noi de la începuturi și pînă astăzi și ne va reprezenta și peste veacuri.

Cunoașterea și valorificarea acestui tezaur, sarcină de seamă a organelor de partid și de stat, se încadrează organic în vasta acțiune de intensificare a „*activității de educație, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor*”¹, ce se desfășoară în patria noastră, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Vestigiile istorice, creația populară, monumentele istorice, constituie elementul concret cel mai grăitor, mai plin de expresie, în munca de educare patriotică a tinerilor și vîrstnicilor, dovezile cele mai elocvente ale capacității creatoare a înaintașilor, izvoarele cele mai bogate de inspirație pentru generațiile de astăzi și de mîine.

Procesul continuu de punere în valoare a tezaurului de monumente este complex și vizează rezolvarea mai multor probleme: inventarierea, păstrarea și conservarea, popularizarea monumentelor istorice, amenajarea căilor de acces spre monumente, organizarea unor deserviri turistice etc.

În urmă cu doi ani, organele de conducere din județul nostru au inițiat o acțiune largă de inventariere a tuturor monumentelor, pe bază de fișe care cuprind caracteristicile principale ale fiecăruia, modul de conservare, cu stabilirea proporției de uzură, a măsurilor necesare pentru restaurare. Practic, aceste fișe au dat posibilitate conducerii județului, după încheierea acțiunii amintite, să stabilească în mod concret tot ce trebuie întreprins pentru asigurarea protejării celor 164 monumente istorice, 20 monumente arheologice și ale naturii, și pentru valorificarea lor în munca de educare a maselor, la nivelul sarcinilor puse de către conducerea noastră de partid și de stat.

Trebuie să subliniem, ca un fapt îmbucurător, care reflectă un grad ridicat de înțelegere al oamenilor, că acțiunea de păstrare și protejare a patrimoniului muzeistic

și de monumente se bucură la noi în județ de un larg și susținut sprijin din partea deputaților, a comitetelor de cetățeni, și a organizațiilor de masă; tineretul, pionierii și cetățenii din județ au luat în bună parte, asupra lor, protejarea monumentelor istorice dintr-un anumit teritoriu, asigurarea zonelor de protecție, amenajarea acestora prin plantări de pomi, arbori ornamentali, flori, întreținerea unor locuri de recreere, destinate turiștilor.

În ultimii ani, cu fonduri alocate de stat și cu mijloace locale, s-a restaurat un număr de 47 monumente; pe teritoriul municipiului Tîrgu Jiu, au fost restaurate unele componente ale ansamblului de opere create de Constantin Brâncuși, casele Pitarului Măldărescu, cea a slugerului Barbu Gănescu, cișmeaua Simboteanu etc.; în cula de la Curtișoara s-a organizat o secție de etnografie a Muzeului județean Gorj, după o prealabilă restaurare a culei; s-au făcut lucrări de restaurare la o serie de monumente ale eroilor; s-a lucrat cu grijă la culele de la Șiacu și Groșerea; în Peștera Muierilor a fost recent revizuită instalația electrică, urmînd ca spre sfîrșitul acestui an să se refacă întreaga instalație de iluminat, pentru a permite cunoașterea completă a frumuseților pe care le ascunde acest interesant monument al naturii.

Sînt urmărite cu interes și cu dragoste de către locuitorii județului nostru noile lucrări de valorificare mai deplină a creației brâncușiene, ca și recompunerea mediului în care s-a născut și a copilărit marele artist. La Hobița, satul natal al lui Brâncuși, va fi reconstruită locuința și gospodăria familiei, iar în Tîrgu Jiu, pe baza unui detaliu de sistematizare, elaborat de către un institut de specialitate, începem reamenajarea grădinii din jurul Coloanei Infinitului, și, pe tot axul Complexului brâncușian, o serie de lucrări de iluminat și tehnico-edilitare, menite să concure la o mai bună punere în valoare a operelor respective.

Pe baza unui alt detaliu de sistematizare, elaborat de specialiștii Consiliului popular județean Gorj, începe amenajarea unui muzeu în aer liber pe platoul ce împrejmuiește cula de la Curtișoara.

O trecere în revistă a creației populare – construcții țărănești, țesături, ceramică, tot felul de piese de port, și iarăși creștăturile în lemn, atât de măiestre la noi – creează imaginea copleșitoare și statornică a talentului fertil și generos al locuitorilor de aici. Biroul Comitetului județean de partid a inițiat, în urmă cu aproape doi ani, o vastă acțiune de strîngere a obiectelor și a documentelor care ilustrează istoria locală și creația populară, în scopul organizării lor în cadrul unor colecții sătești și muzee comunale, acțiune ce se află într-un stadiu avansat.

Acțiunea de studiere a tezaurului muzeistic și de monumente al județului Gorj este de fapt o componentă a unei ample investigații sociologice de care sîntem preocupați și la care participă peste 600 de specialiști (ingineri, istorici,

¹ Nicolae Ceaușescu, *Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului*, în „Congresul al X-lea al P.C.R.”, Editura politică, pag. 69.

economiști, profesori, învățători, medici etc.). Urmare a acestor cercetări, s-a descoperit un important număr de documente, s-au stabilit și menționat clădirile cu valoare istorică, monumentele de arhitectură etc.

Enumerarea măcar și numai a citorva dintre acțiunile întreprinse de conducerea județului nostru, cu antrenarea tuturor instituțiilor competente și cu mobilizarea cetățenilor, ar dori să arate sentimentul de răspundere pe care îl avem pentru păstrarea și valorificarea patrimoniului existent, pentru îmbogățirea lui, respectul și înțelegerea pentru semnificațiile profunde ale tezaurului de monumente.

Paralel cu depistarea, protecția și restaurarea monumentelor, ne preocupă îmbunătățirea căilor de acces spre monumente. Numai în ultimii doi ani și jumătate, cu fonduri de la stat și cu contribuția cetățenilor, s-au modernizat și reparat peste 250 km de drumuri și alei, care înlesnesc accesul vizitatorilor către cule, peșteri și alte monumente. Se lucrează în prezent la drumurile spre Tismana, Padeș, Vladimiri, Valea Sohodolului etc.

În fiecare an și în fiecare sezon turistic, Consiliul popular județean, prin instituțiile de specialitate și cu sprijinul organizațiilor de masă întărește munca de popularizare a monumentelor istorice de pe teritoriul județului. S-au editat pliante și cărți poștale, s-a urmărit marcarea cu indicatoare a căilor de acces spre locurile unde se află monumentele, s-au organizat și se organizează, an de an, excursii pentru elevi și pentru oamenii muncii, conferințe și simpozioane, serbări populare. Expunerile și simpoziioanele privind opera lui Constantin Brâncuși, serbarea populară de la Padeș, organizată la recomandarea conducerii de partid și la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, personal, cea de la Poiana lui Mihai, Schela-Gorj, în jurul monumentului lui Mihai Viteazul, parada portului, de la Tismana, la 15 august, sînt numai cîteva exemple privind formele adoptate pentru popularizarea

monumentelor din județul nostru și, în același timp, pentru educarea tineretului și a maselor în spiritul patriotismului socialist.

Activitatea de punere în valoare a monumentelor istorice și ale naturii implică și o serie de elemente cu caracter administrativ, de loc nelipsite de valoare, printre care măsuri privind transportul, cazarea etc., care se bucură la noi de atenția cuvenită.

Pentru a putea oferi turiștilor, excursioniștilor, condiții optime de cazare, alături de hotelurile existente în Tirgu Jiu, Motru și Novaci cu 280 de locuri, de vilele de la Săcelu și cabanele de la Rinca și Sohodol, am construit în ultimul an încă un număr de 3 campinguri – la Lainici, lângă debarcader în Tirgu Jiu și la Drăgoieni, iar în acest an, la Tirgu Jiu, va intra în funcțiune un hotel cu 176 de locuri. Colaborarea permanentă în această activitate, între Comitetul județean de cultură și artă, filiala locală O.N.T., Biroul de turism pentru tineret din cadrul Comitetului județean U.T.C., Direcția comercială și Întreprinderea balneară și de turism, înlesnesc rezolvarea operativă a tuturor problemelor legate de transport, cazare etc. care concură la opera de punere în valoare a tezaurului muzeistic și de monumente al județului.

Experiența acumulată de organele noastre locale ilustrează multitudinea de posibilități, diversitatea formelor care pot fi folosite pentru valorificarea moștenirii noastre, a patrimoniului de monumente durate de strămoși sau urzite de natură. Sîntem departe de a considera că realizările noastre sînt pe măsura bogățiilor patrimoniului nostru sau pe măsura posibilităților noastre; tocmai de aceea, sarcina protecției patrimoniului muzeistic și de monumente și a folosirii lui în scopul educării patriotice a maselor, face parte din munca noastră de fiecare zi, este o latură componentă a strădaniilor noastre puse în slujba construirii socialismului la noi în țară.

Fig. 1. Casa Glogovenilor din Glogova.

Fig. 3. Casa lui Tudor Vladimirescu, din Vladimiri.

Fig. 2. Cula din Șiacu, secolul al XVIII-lea.

